

ВСТУП

Реформування освіти в Україні, глобальні зміни в суспільному житті висунули нові вимоги до сучасного уроку. Метою загальноосвітньої школи сьогодні є формування індивіда, здатного вийти за межі отриманих знань, відкритого до інновацій, спроможного повноцінно реалізуватися в майбутньому дорослому житті. Національна доктрина розвитку освіти ставить перед учителем завдання створити дитині умови для її максимального самовираження і самовизначення. Тому на перше місце виступає не одержання суми знань, а розвиток особистості, що неможливо без систематичної самостійної праці, готовність до якої закладається у шкільному віці. Результатами навчання визначаються рівень навчальних досягнень та сформовані компетентності учнів. У сучасному світі важливо, щоб освіта давала людині нові життєві стратегії, життєву компетентність, сприяла мобільності її соціальної поведінки, тому що саме це дозволяє особистості долати кризові ситуації, обирати свій шлях у професійному зростанні. Слід пам'ятати, що формування компетентностей учнів зумовлено реалізацією не тільки відповідного змісту освіти, але й упровадженням у навчальний процес активних технологій навчання.

Самореалізація особистості дедалі більше залежить від таких якостей, як самостійність та критичність мислення, креативність, неординарність у вирішенні різноманітних проблем. Щоб учень став рівноправним учасником процесу освіти, необхідно озброїти його технологіями та прийомами, спрямованими на розвиток пам'яті, уваги, образного мислення, сформувати навички дослідницької діяльності.

Показником того, наскільки вчитель здатен нетрадиційно вирішувати актуальні проблеми, що стоять перед сучасною школою, є його готовність до інновацій. Інноваційний потенціал педагогів має бути підґрунтям для створення якісного освітнього простору.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

1.1.Інтерактивні вправи – інструмент для розвитку творчої активності та пізнавального інтересу учнів

Залежно від мети уроку, форм організації навчальної діяльності я використовую інтерактивні технології: технологію проблемного навчання, кооперативного навчання, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань, ігрову технологію.

Важливим завданням навчальної діяльності вважаю розвиток творчих здібностей учнів. З цією метою на уроках застосовую комплекс прийомів, методів та засобів, які допомагають підвищувати інтерес до предмета та пізнавальну активність учнів: методи групової роботи, складання кроссенсів, розв'язання ребусів, кросвордів, створення різноманітних проєктів, проведення нестандартних уроків з елементами гри, інтегрованих уроків, розгляд проблемних ситуацій та ін.

Відомо, що інтерес виникає з потреби щось розуміти, чимось оволодіти, чогось досягти. Тож прагну розвинути у дітей цей інтерес, використовуючи такі інтерактивні вправи: метод ПРЕС, «Займи позицію», «Зміни позицію», «Безперервна шкала думок», дискусія, дебати, «Мікрофон», «Незакінчені речення», «Мозковий штурм», «Ажурна пилка», аналіз ситуації, «Дерево рішень». У процесі навчання використовую різноманітні форми уроків – це й традиційні комбіновані уроки з використанням різноманітних таблиць і схем, опорних конспектів, проблемних ситуацій, і уроки -семінари з використанням групової роботи, уроки рольової гри «Навчаючи – учусь», де учень має можливість виступати в ролі вчителя й не тільки пояснювати матеріал, а й опитувати своїх товаришів, коментувати їх відповіді та оцінювати рівень їх знань, уроки-диспути, уроки-подорожі та інше.

1.2. Ділова гра як ефективна форма навчання

Гра – активна форма навчального заняття, під час проведення якого моделюється конкретна ситуація минулого або сьогодення, відтворюються

хронологічні події. Я її використовую для розвитку аналітичного, творчого і практичного інтелекту. Під час ділової гри учні демонструють не тільки знання фактичного матеріалу певного розділу курсу хімії, при цьому формується світогляд учнів, розуміння єдності природи й законів, що керують Усесвітом, вчаться працювати в групах, розвивають почуття відповідальності за доручену справу. Окрім цього, формуються і виявляються потреби дитини не тільки пізнавати світ, а й впливати на нього. На таких уроках, де виявляється ініціатива кожного учня, намагаюся створити обставини для природного самовираження школярів.

Так, у 8-му класі, під час узагальнення знань за темою «Оксиди. Кислоти» я пропоную гру «Маска, що говорить». Учні представляють різні речовини. Наприклад: «Я-безбарвна рідина, змішуюся з водою в будь-яких співвідношеннях, трохи важча, ніж вода. Моя максимальна масова частка в розчині ніколи не перевищує 37-40%. Навіть будучи розведеною, я роз'їдаю шлунок, де я входжу до складу шлункового соку. Якщо мене в шлунку багато, людина відчуває печію. Хто я?»

2.3. Проблемне навчання

На мою думку, проблемний підхід у навчанні – це шлях міркувань, роздумів, спостережень, висування гіпотез, розв'язання пізнавальних завдань дослідницького характеру, правильності узагальнень, висновків тощо. На проблемному уроці висловлюю матеріал так, щоб викликати самостійну розумову діяльність учнів, а через неї забезпечити активну цілеспрямовану увагу, сприйняття, запам'ятовування.

Не завжди учні зразу можуть відповісти на проблемне питання, тоді використовую прийом «Фреймінг» - «підштовхування» – постановка запитання в якому можна знайти відповідь. Так, при вивченні теми «Оксиди неметалічних елементів» у 10-му класі пропоную учням питання: «Доведіть, що «парниковий ефект» дійсно є глобальною екологічною проблемою людства».

Для постановки проблемного питання часто використовую висловлення відомих людей, уривки з творів. Наприклад: «Скажіть, будь ласка, чому до нашого часу залишаються актуальними слова Д.І. Менделєєва “Використовувати нафту як пальне, все одно, що спалювати асигнації»». В 11-му класі при вивченні теми «Отруйність спиртів: їхня згубна дія на організм людини», ставлю проблемне питання: «Алкоголізм – це захворювання однієї людини, чи проблема суспільства?»»

Інколи використовую методичний прийом «рефреймінг» - зміна точки зору на ситуацію з метою надання їй іншого значення. Наприклад, знання про кисень як просту речовину, діти набувають з 7-го класу. В 10-му класі при вивченні цієї теми пропоную дітям проблемну ситуацію: «Цікаво, що сталося б, якби кількість кисню в атмосфері збільшилася від 21%, як зараз, до 30%?», «А якщо б масова частка кисню в атмосфері зменшилась до 10%?»»

У навчальному процесі проблемне навчання інтенсифікує розвиток мислення, формує творчий підхід, спонукає до самостійного знаходження істини, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між фактами та явищами.

ВИСНОВКИ

Запровадження інтерактивних технологій навчання під час викладання хімії відповідає новим суспільним цілям та розвитку особистості як педагога, так і учня. Особливістю інтерактивного навчання є підготовка учня до життя і громадянської активності в суспільстві.

Впевнена, що впровадження інтерактивних технологій – це процес, якого на сучасному етапі, неможливо уникнути.

Уміння, якими оволодівають учні під час навчання за інтерактивними методиками:

- критично мислити, аналізувати ситуацію;
- обговорювати проблему та приймати рішення;

- займати чітку позицію;
- чітко висловлювати свою думку або думку колективу;
- ставити чіткі запитання і давати на них змістовні відповіді;
- відшукувати причинно-наслідкові зв'язки, порівнювати, прогнозувати;
- аргументовано оцінювати діяльність.

Рушійна сила навчання – пізнавальний інтерес. Отже, провідна мета інтерактивних технологій навчання – створення умов для формування у школярів здатності до саморозвитку, самосвідомості, самовиховання, самовдосконалення через розкриття їх творчих та інтелектуальних можливостей.

У формуванні особистості школяра я вбачаю важливу основу для успішного становлення справді творчої особистості вчителя, яка своєю діяльністю стверджує повагу до принципів загальнолюдської моралі, пропагує загальну культуру.

У своїй роботі керуюся словами М.А.Рибникової: «Вічно винаходити, вимагати, удосконалюватися – ось єдиний можливий курс сучасного вчителя».